

Részletek

az

Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának 562-es számú tárgyalótermében,

2008. október 2-án 13 órakor
tartott

18. GMO-Kerekasztal ülésén elhangzott hozzászólásokból

Szerkesztette:
Darvas Béla

Budapest
2008

Tartalomjegyzék

<i>Meghívó</i>	3
<i>Részvevők listája</i>	4
<i>A Pioneer Hi-Bred Magyarország Kft. jogi felszólalásai az MTA NKI számára kiadott kísérleti kibocsátási engedélyekkel szemben</i> (Barna Balázs)	5
<i>Hozzászólás Dudits Dénes összeesküvés teóriájához</i> (Ángyán József)	6
<i>Megsemmisítés utáni válasz Dudits Dénes főszerkesztőnek</i> (Darvas Béla)	7
<i>Megjegyzések Dudits Dénes: „Megsemmisítő kritika...” című írásához</i> (Menyhért Zoltán)	8
<i>További hazai vizsgálatok szükségesek a genetikailag módosított növények nem-célszervezetekre gyakorolt hatásairól!</i> (Varga Zoltán)	9
<i>Részletek a Legfőbb Ügyészség törvényességi vizsgálatainak eredményeiből a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesületnél</i> (Ángyán József)	11
<i>A Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület Hírlevele</i> (Darvas Béla)	15
<i>Bioenergia vita a Népszabadságban</i> (Inczédy Péter)	16
<i>OIE Diagnosis and Control of Bee Diseases (Freiburg) – a szokatlan méhpusztulásokról</i> (Békési László)	17
<i>A GMO moratórium, de meddig? rendezvényről</i> (Ács Sándorné)	18
<i>A Fejlődés és környezeti felelősség környezetetikai konferencia GMO-Kerekasztalt érintő tanulságai</i> (Roszík Péter)	19

Meghívó

az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának 562-es számú tárgyalótermébe
(az Országgyűlés Irodaháza, Budapest Széchenyi rakpart 19; a Margit-híd pesti hídfőjénél – bejárat a Duna felől)

2008. október 2-án 13 órakor kezdődő GMO-Kerekasztal (18) ülésére

Fontos: A beléptetési rendszer miatt azonnali **visszajelentkezést kérek** a részvételről. A beléptető rendszer miatt kérek, hogy 15 perccel hamarabb gyere. **Személyi igazolvány szükséges.**

Szakterületi összefoglalók (első, nyilvános rész – levezető Darvas Béla):

(1) Az EFSA GMO Paneljének tartott előadások utóélete (Párma, 2008. június 11)

* (felkérés: IX. 24.) Dudits Dénes^o: A GMO-törvény kritikája (írásbeli hozzászólás)

† (felkérés: IX. 24.) Kiss József^o: Az EFSA állásfoglalása a bizottságban résztvevő tag szemszögéből (5 perc)

Rodics Katalin⁺: A magyar MON 810-es moratórium (10 perc)

(2) A hazai hatósági munkáról

* (felkérés: IX. 1.; IX. 4.; IX. 24.) Máté József^o: A Pioneer Hi-Bred Magyarország Kft. álláspontja a Mezőgazdasági Géntechnológiai Hatóság munkájáról (FVM) az általa indított perek tükrében (5 perc)

Barna Balázs^o: A Pioneer Hi-Bred Magyarország Kft. jogi felszólalásai az MTA NKI számára kiadott kísérleti kibocsátási engedélyekkel szemben (írásbeli hozzászólás)

(3) Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület

* (felkérés: IX. 1.; IX. 4.; IX. 24.) Dudits Dénes: A BZBE tevékenysége és céljai (10 perc)

Ángyán József: Hozzászólás Dudits Dénes összeesküvés teóriájához [*Hírlevél*, 4 (6): 10] (írásbeli hozzászólás)

Darvas Béla: Megsemmisítés utáni válasz Dudits Dénesnek [*Hírlevél*, 4 (8): 4-5] (írásbeli hozzászólás)

Menyhért Zoltán: Megjegyzések Dudits Dénes: „Megsemmisítő kritika...” című írásához [*Hírlevél*, 4 (8): 4-5] című írásához (írásbeli hozzászólás)

Varga Zoltán: Genetikailag módosított pázsitfűvek ökológiai kockázatai – hazai kutatások szükségessége. [*Hírlevél*, 4 (8): 4-5] (írásbeli hozzászólás)

Ángyán József: Részletek a Legfőbb Ügyészség törvényességi vizsgálatának eredményeiből a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesületnél (írásbeli hozzászólás)

Darvas Béla: A Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület Hírlevele (5 perc)

(4) Egyebek

Inczedy Péter^o: Bioenergia vita a *Népszabadságban* (5 perc)

Békési László: Az *OIE Diagnosis and Control of Bee Diseases* konferencia programjáról (5 perc)

Vértes Tímea⁺: A „GMO moratórium, de meddig?” rendezvényről (5 perc)

Ács Sándorné⁺: A „GMO moratórium, de meddig?” rendezvényről (5 perc)

Roszik Péter: A *Fejlődés és környezeti felelősség* környezetetikai konferencia GMO-Kerekasztalt érintő tanulságai (5 perc)

Megjegyzés: A tematikus hozzászólások írott anyagát legkésőbb **szeptember 27-én 10 óráig** kérem megküldeni (bdarvas@chello.hu); ez tizennyolcadik kiadványunkba kerül. Az összefoglalók mintáit lásd: <http://www.vedegylet.hu/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=68&page=4>. Az ülésen hangfelvétel készülhet. Megfigyelő státuszú tagjaink⁺ a teljes ülésünkön; vendégeink^o és a sajtó képviselői csak annak nyilvános részén vehetnek részt. *-val jelzett hozzászólásra való felkérésre nem érkezett válasz, így az várhatóan elmarad; †-val jelzett írásban (mellékelve) lemondta a részvételt.

Hozzászólások (második, zárt rész – levezető Ángyán József):

Balla László: A Magyar Növénynevelők Egyesületéről (5 perc)

A nyílt részben tárgyaltak megvitatása.

Meghívott vendégeink: Bodoky Tamás^o, Bohus Anita^o, Csibor István^o, Fekete Gábor^o, Fónagy Adrien^o, Lenkei Péter^o, Kállai Tamásné^o, Kiss István^o, Kozma Pál^o, Kruppa Bertalan^o, Lauber Éva^o, Takács Eszter^o, Bokán Kata^o, Maczák Béla^o, Matolay Réka^o, Mikola Klára^o, Nagy Bálint^o, Neszmélyi Károly^o, Óri Katalin^o, Peregovits László^o, Ronkay László^o, Török Katalin^o, Villányi Ilona^o, továbbá a sajtó referensei.

Résztvevők listája

- Ács Sándorné**⁺ – Kishantosi Vidékfejlesztési Központ Kht., Kishantos
- Balla László** prof. (DSc.) – ex-MTA MGKI, Budapest
- Bauer Lea** – Biokontroll Hungária Nonprofit Kft., Budapest
- Békési László** prof. (CSc.) – Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Méhtenyésztési és Méhbiológiai Kutatócsoport, Gödöllő
- Bohus Anita**^o – Greenfo
- Bokán Katalin**^o – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest
- Darvas Béla** prof. (DSc.) – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest; GEVB
- Dömölki Livia**⁺ dr. – Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége, Budapest, GEVB
- Fekete Gábor**^o dr. (PhD.) – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest
- Füstí Molnár Gábor**⁺ – MgSzH Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság, Vetőmag felügyelet, Budapest; GEVB titkárság
- Gyulai Ferenc** dr. (DSc.) – Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet, Gödöllő
- Inczédy Péter**^o dr. – Agro Napló
- Jellen Sándorné**⁺ – Magyar Agrárkamara, Budapest
- Jenes Barnabás** dr. (CSc.) – Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont, Gödöllő, BZBE
- Kállai Tamásné**^o dr. (CSc.) – Gyümölcs- és Dísnövénytermesztési Kutató – Fejlesztő Kht., Érd
- Kovács Géza**^o dr. (CSc.) – MTA MGKI, Martonvásár
- Lauber Éva**^o – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest
- Lenkei Péter**^o – Levegő Munkacsoport, Budapest
- Neszmélyi Károly**^o dr. – ex-OMMI, Budapest
- Rodics Katalin**⁺ – Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Közösségi és Nemzetközi Főosztály, Budapest
- Roszík Péter** – Magyar Biokultúra Szövetség; Biokontroll Hungária Nonprofit Kft., Budapest
- Rózsa Lajos** dr. (DSc.) – MTA-MTM Állatökológiai Kutatócsoport, Budapest
- Sajgó Mihály** prof. (DSc.) – Szent István Egyetem, Kémia és Biokémia Tanszék, Gödöllő
- Székács András** dr. habil (DSc.) – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest
- Takács Eszter**^o – MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Ökotoxikológiai és Környezetanalitikai Osztály, Budapest
- Tanka Endre** prof. (DSc.) – Károli Gáspár Református Egyetem, Környezetvédelmi és Agrárjogi Tanszék, Budapest
- Vajda Boldizsár**⁺ dr. – MGSZH ÉTbI GMO élelmiszerek laboratóriuma, Budapest
- Vértes Tímea**⁺ – FVM Természeti Erőforrások Főosztálya, Kutatási és Biotechnológiai Osztály, Budapest

A Pioneer Hi-Bred Magyarország Kft. jogi felszólalásai az MTA NKI számára kiadott kísérleti kibocsátási engedélyekkel szemben

Barna Balázs

MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Budapest

Intézetünk, az MTA Növényvédelmi Kutatóintézete – a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karával konzorciális együttműködésben – kutatási projektünk¹ megvalósításához 2004. március 16-án kibocsátási engedély iránti kérelemmel fordult a Mezőgazdasági Géntechnológiai Hatósághoz (MGH), amely a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) Mezőgazdasági Főosztályához tartozik, a Pioneer Hi-Bred International, Inc. tulajdonában lévő, E4497.59.1.22 transzformációs eseményt hordozó transzgenikus kukoricafajta kísérleti célú szabadföldi termesztéséhez. Az MGH – a Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság (GEVB), valamint a Géntechnológiai Szakhatóság, amely a Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség pozitív javaslatai alapján – a 2004. június 27-én kelt, 12923/1/2004 számú határozatában 10 évig érvényes kibocsátási engedélyt adott.² A kibocsátási engedély iránti kérelem beadásáról intézetünk tájékoztatta a fajtatulajdonos Pioneer Hi-Bred magyarországi képviselőjét, akik hozzájárultak, hogy az MTA NKI engedélykérelmében hivatkozhatson a Pioneer Hi-Bred fajtakódokra (melyek alapján a fajta(k)ra vonatkozó korábbi saját kibocsátási engedélyeiket³ megkapták), ám a későbbiekben elzárkóztak attól, hogy kísérleteinkhez vetőmagot biztosítsanak. Emiatt a 2004-2007 időszakban – vetőmag hiányában – intézetünk a Bio-58 KPI projektet időszakosan felfüggeszteni kényszerült. 2008. március 13-án a 2004. évi engedélyre hivatkozva és a konkrét kibocsátások évenkénti bejelentésére vonatkozó kötelezettségének eleget téve kértük a 2008. évi kibocsátás engedélyezését.

2008. évi beadványunkról tudomást szerezve a Pioneer Hi-Bred Magyarország Kereskedelmi Kft. 2008. június 6-án fellebbezést nyújtott be az MGH-hoz az eredeti, 2004. évi engedélyünk ellen. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Miniszter 2008. július 10-én kelt, 14178/2/2008 számú határozatában a fellebbezést – a vonatkozó jogszabályokra és jogbiztonságra is figyelemmel – megalapozatlannak találta, a 2004. évi engedélyünket helyben hagyta. Ezt követően 2008. július 24-én kelt, 372326/6/2008 számú határozatában az FVM a 2008. évi kibocsátást az MTA NKI számára engedélyezte, s a tényleges kibocsátást az engedély kézhezvétele után azonnali hatállyal végre is hajtottuk.

Ezzel párhuzamosan a Pioneer Hi-Bred Magyarország Kereskedelmi Kft. – a Martonyi és Kajtár/Baker & McKenzie Ügyvédi Irodán keresztül – 2008. július 25-én keresetet nyújtott be a Fővárosi Bíróságon, kérve a 2004. évi kibocsátási engedélyünkről szóló határozat bírósági felülvizsgálatát és megsemmisítését. Ezen túlmenően 2008. augusztus 27-én újabb bírósági keresetet is benyújtottak a 2008. évi kibocsátási engedély felülvizsgálata iránt, melyben kérik a kibocsátást lehetővé tevő határozat hatályon kívül helyezését.

Intézetünk történetében ez az első alkalom, amikor egy terméktulajdonos a termékével kapcsolatos vizsgálatainkat – intézetünk felé indoklás nélkül – jogi úton, a kibocsátást engedélyező hatóságon (FVM) keresztül akadályozni szándékozik.⁴

¹ „Kukoricabogár-rezisztens transzgenikus kukorica környezeti hatásvizsgálata”, Bio-58 KPI

² http://www.biosafety.hu/full_record_hun.php3?natid=12923/1/2004

³ http://www.biosafety.hu/full_record_hun.php3?natid=12413/4/2004/1

⁴ *A szerkesztő megjegyzése:* a perhez fűzhető hasonló terjedelmű megszólalásra háromszor adott lehetőséget a GMO-Kerekasztal Máté Józsefnek, aki a Pioneer GM-növényeivel kapcsolatos leggyakoribb megszólaló, de ő egyik alkalommal sem válaszolt a levelünkre. Az MGH az első felkérés után a folyamatban lévő peres ügyre hivatkozva nem kívánta kommentálni az eseteket.

Hozzászólás Dudits Dénes összeesküvés teóriájához

Ángyán József

országgyűlési képviselő, a Mezőgazdasági Bizottsága tagja

Ritkán olvas az ember olyan, nyilvánvalóan hibás felfogáson alapuló, megkockáztatom etikátlan írást, mint amit Dudits Dénes a saját lapjában, az *ABE* pénzügyi támogatásával megjelentetett.⁵ A főszerkesztő urat az alábbiakról tájékoztatom:

(i) A növényi biotechnológiában dolgozóknak fölösleges értetlenül állnia a történések előtt, mert a képviselők nem géntechnológia ellenesek. A hazai pályázati rendszerek jelentős támogatást adnak erre a területre. A Legfőbb Ügyészség vizsgálatai szerint a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesületnek (BZBE) is egészen jól mehet, ha *évi kommunikációs pénzügyi igényét gazdasági vezetője 5,5 millió forintra becsüli, amelyből a nemzetközi vállalatok ízlése szerinti „Hírlevélét” adja ki, és az egyenként közel félmillió forintba kerülő promóciós rendezvényeit tartja.* Hogy a tényszerű összehasonlításnál maradjunk: a GMO-Kerekasztal nevű szakmai műhely nulla (!) forintból végzi a tevékenységét.

(ii) A BZBE elnökének nem kell felfoghatatlan rejtélyként kezelnie azt, hogy az Országgyűlés bizottságai és a minisztériumok a magyar érdekképviselők véleményeire alapozzák a döntéseiket. Mindez azért is történhet, mert *az elnök úr által képviselt pénzügyi érdekcsoportok nem tudják hitelesen bizonyítani az elsőgenerációs GM-növények mezőgazdasági, környezet-egészségügyi és közgazdasági előnyeit.* A BZBE és köre nem is dolgozik ezekben az irányokban. Tanácsként fogalmazom meg azt a véleményemet, hogy főszerkesztő úrnak a nemzetközi nagyvállalatok kereskedőire kellene bíznia a termékképviselést.

(iii) Dudits főszerkesztő úr célszerű, ha a tényeknél marad. A magyar gazdákat eddig *semmilyen versenyhátrány nem érte azért, mert nem vethetnek kukoricabogár-rezisztens GM-fajtákat. Az EU-ban ugyanis egyetlen ilyen fajta kibocsátására sem született még engedély.* Viszont előállítás alatt van egy nem-GM kukoricabogár-rezisztens fajta, és javasolható a kérdés megoldására a vetésváltás is.

(iv) A BZBE elnökének figyelmébe ajánlom, hogy a GMO-Kerekasztal minden üléséről elérhető tájékoztatót ad ki. Az ügyészségi vizsgálat szerint a BZBE nem ilyen áttekinthető módon működik. Volt a BZBE-nek jegyzőkönyve, amelyet *az ülés után három hónap múlva készítettek el, és volt olyan, amit az ön beosztottai hitelesítettek, bár az ülés résztvevői között nem szerepeltek.* Egyik jegyzőkönyvük sem nyilvános.

(v) Megnyugtatom főszerkesztő urat, hogy – amennyiben nem tudná – a GMO-Kerekasztal tagjai többségének éppen olyan MTA doktora tudományos minősítése van, mint Dudits Dénesnek, az MTA alelnökének. Civilszervezeti aktivisták vendégként vehetnek részt az üléseken, így a BZBE elnöke is kapott ilyen felkérést. Az ülés résztvevőit demokratikus jogok illetik meg. Az ügyészség vizsgálata e pontban is elmarasztalta a BZBE tevékenységét.

(vi) *Dudits Dénes súlyosan téved, amikor az országgyűlés törvényes eljárásrendjét, benne a „képviselei kérdés” jogintézménye alapján a Legfőbb Ügyészség igénybevételét alantas eszköznek nevezi.*⁶ Nem lényegtelen, hogy a Legfőbb Ügyész a BZBE tevékenységében törvénytörő mulasztásokat és hiányosságokat észlelt, amivel kapcsolatban jogi felszólalással és jelzéssel élt.⁷ Az MTA alelnöke önként levonhatná ennek konzekvenciáit.

(vii) *Az MTA alelnökének tájékozatlansága a hazai kutatási eredményekben azt gondolom példa nélküli.* A vizsgálatokat végzők szerint azonban ez kizárólag Dudits Dénes érdektelensége miatt következhetett be, viszont e tájékozatlansága ellenére a hazai környezettudományi vizsgálatok lejárására törekszik, és a tények nem zavarják a véleményformálásban.

(viii) Mégis azt remélem, hogy még innen is van visszaút, ebből a mélységből is van felemelkedés. Magam és a GMO-Kerekasztal tagjai az ezt célzó párbeszédre – mint ahogyan eddig is – a továbbiakban is változatlanul készen állnak.

⁵ Dudits D. (2008): Anti-GMO Kerekasztal kormányzati befolyással. *Hírlevél*, 4 (6): 10

⁶ Dudits D.: „Amikor az anti-GMO Kerekasztal igen sikeresen lobbizik nézetek politikai érvényesítéséért, nem áttal alantas eszközöket támogatni, hogy a legabszurdabb jogi trükkökkel akadályozzák a képviselők korrekt, tudományos hitelű tájékoztatását. A Biotechnológiai Egyesületek legfőbb ügyész elé citálása a Parlament Mezőgazdasági Bizottság tagjainak írt levél miatt, igen súlyos etikai, hitelességi kérdéseket vet fel.”

⁷ Lásd a jelen kiadványban „Részletek a Legfőbb Ügyészség törvényességi vizsgálatainak eredményeiből a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesületnél” címmel megjelentetett másik írásomat és annak mellékleteit

Megsemmisítés utáni válasz Dudits Dénes főszerkesztőnek⁸

Darvas Béla

MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Budapest

Köszönöm, megsemmisültem. Illetve – bocsánat – talán mégsem, hiszen hogyan lehetnék *hátszág*. Még kollegáimmal együtt sem, akik részben velem egy kutatóosztályon, részben más intézetekben dolgoznak. És *ökológus* sem vagyok. Kevesen vallják magukat ma annak, lévén ez tudománycsoport, amelynek már csak egy-egy válfaját műveljük. Én például jobbára a mezőgazdasági ökotoxikológiáét. Azt feltételezném, hogy ennyit ***a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke is tudhat arról a tudományról, amelyre a korszerű környezetvédelem támaszkodik.*** Viszont ha nem vagyok *ökológus* és még *hátszágnak* sem képzem magam, akkor mi a Dudits Dénes által óhajtott kivégeztetésem – merthogy egyike vagyok azoknak, akik a *MON 810* mellékhatás-vizsgálataiban becsülettel dolgoztak – valós indoka? (Az olvasótól e ponton elnézést kérek a kvázi publicisztikára írt kvázi glosszáért.)

De lássuk, hogy mit sugall a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület elnökének, a *Hírlevél* főszerkesztőjének saját⁹ lapjában elhelyezett írása. Érzésem szerint azt, hogy ő az *egyigaz* tudomány letéteményese, hiszen annak nézőpontjából szemlélődik. Üdv, hát közöttünk újkori Apollón, a művészet és tudomány (orvoslás és jóslás) istene, akinek látószöge *validált*. Ámbár kissé meglep, hogy éppen a növényi *génmérnökség* lenne ez. Sőt, gyanús is ez az egész nekem, hát üdv néked törölve. Azért írom ezt ennyi szarkazmussal, mert számomra a tudománytörténet a javításokról és átértékelésekről szól. A tökéletlen lassú sodródásáról a kevésbé tökéletlen felé. Persze a *tudós* (itt most inkább valamiben *utazó*) a sötétebb régiók felől halad a világosabbak felé. Ha van ehhez érzéke. A történelem azt mutatja fel, hogy keveseknek. Ezek közé én nem sorolnám – e teljesítménye alapján – a *Hírlevél* főszerkesztőjét. Én azt feltételezem róla, hogy inkább a helyzeti előnyét használta ki, hogy van egy ezerpéldányos újság kinyomtatására és kiküldésére jelentős támogatása.

És mi lenne a technika a főszerkesztő igazságának transzmissziójához? A *tények erőszakolása*, ahogyan írja? De hiszen egyetlen saját tény sem állít írásában. ***Sohasem dolgozott a MON 810-es kukorica mellékhatás-vizsgálatán, sőt nem hallgatta meg ebben a témában tartott előadásainkat sem.*** Mi több, valamennyi általa szervezett *fejtágítótól* távoltartott valamennyiünket. A főszerkesztő az EFSA értékelésére alapítja a saját véleményét. De az EFSA – pontosabban az EFSA GMO-panelje – sem állít saját tényeket, csupán mondanivalójához illeszkedően *hivatkozzat*. A páрмаi találkozón részt vett öt (N. B. Hendriksen, S. Arpaia, D. Bartsch, J. Kiss, J. Sweet) tagja közül egyik sem a világ élenjáró környezetanalitikusa vagy ökotoxikológusa. Helyüket egyéni pályázatok alapján foglalták el ebben a bizottságban. Mitől lenne a véleményük tévedhetetlen? Mi több, Dudits Dénes az ebbéli történéseket sem ismeri alaposan. Az EFSA mostani írott véleménye a Magyarországon 2005-2006-ban végzett vizsgálatokra vonatkozik, de nem született még eddig független eredmény a világban, amit *elfogadott* volna. Hm. Viszont a 2008. június 11-ei páрмаi találkozón a 2007-2008-ban elvégzett vizsgálati eredmények is elhangzottak. Erről az EFSA állásfoglalása mélyen hallgat. Olvashatott volna erről a főszerkesztő az előző kiadványunkban,¹⁰ ha érdeklődése valóságos lenne. ***Tudhatná, hogy hivatalos magyar válasz készült, ha megoldást szorgalmazna és nem tudományetikát nélkülöző, hazai kutatásokra vonatkozó lejárata lenne a szándéka.*** Viszont mi az általános üzenete annak, ha a magyar ökológiai kutatásokról az MTA alelnökének véleménye ennyire *pártos* lehet? Az MTA etikai bizottságainak – úgy vélem – dolga akadt.

⁸ Dudits D. (2008): Megsemmisítő kritika a kormányzati géntechnológia-ellenesség ökológusi hátszágának. *Hírlevél*, 4 (8): 4-5.

⁹ pontosabban az *European Association for Bioindustries* tagjaként az *Agricultural Biotechnology in Europe* támogatásából fenntartott

¹⁰ http://www.vedegylet.hu/doc/GM_kerekasztal17.pdf

Megjegyzések Dudits Dénes: „*Megsemmisítő kritika...*” című írásához

Menyhért Zoltán
SZIE KTI, Gödöllő

Jelenleg a *hátország* nem hozza versenyhátrányba a magyar kukoricatermesztőket, ellenkezőleg: a nem génkezelt kukorica Európa tőkében gazdag, válogatós piacán jobban, magasabb áron, könnyebben eladható. Amit Dudits felhoz, hogy mit tudnának GM-módszerrel javítani (betegségekkel szemben ellenálló, többet termő, szárazságtűrő, kisebb környezeti kockázati, biodiverzitás stb.) az félreérthető! Az alábbiak miatt:

- **Termőképesség-növelés.** Jelenleg **a meglévő hibrideknél és fajtáknál a genetikailag megalapozott termőképesség töredékét használjuk ki.** Pl. kukoricánál: genet. term. kép. = 27 t/ha; szántóföldi átl. term. (USA) = 9 t/ha; kihasználtság = 33%; Magyarország: genet. term. kép. = 27 t/ha; szántóföldi átl. term. = 5-7 t/ha; kihasználtság = 18-26%. Búza: genet. term. kép. ~17 t/ha; szántóföldi átl. term. (Mo.) 5-5,5 t/ha; kihasználtság = 29-32%; genet. term. kép. (USA). ~17 t/ha; szántóföldi átl. term. = 2,0-2,5 t/ha; kihasználtság = 12-15%.

- **Biodiverzitás:** Magyarországon jelenleg ~300 szemeskukorica-hibrid van. Ezekkel minden termőhelyen megtalálható lenne az optimálisan alkalmazható hibrid. A hibridek között ~50 a magyar, ebből 21 a martonvásári. A ~300 hibrid közül évente 35-50 hibrid kerül elvetésre, a többi úgy kerül ki a természetből, hogy meg sem ismerték. Az átlagos életben maradási idő 6-10 év. A magyar hibridek közül a nagyobb területen termesztettek száma 10-15, de ezek is a vetésszerkezet ~8-9%-át foglalják el. Növekedhetne a magyar hibridek aránya, ha a GM-technológiával foglalkozó szakemberek bekapcsolódnának a magyar hibridek fajta-előállításába, ahol a rezisztencia, szárszilárdság és gyökérerősség-növelés, aszálytűrés terén segítenének új törzseket előállítani.

- **GM-hibridek.** 2007-ben 114 millió hektáron termesztettek a világon GM-fajtákat. Ebből 58 millió ha (51%) a szója, 35 millió ha (31%) a kukorica. Jelenleg az elsőgenerációs változatok mintegy 80%-ot tesznek ki, ebből 65% a herbicid toleráns és ~15% a rovar rezisztens fajták aránya (szója, kukorica együtt). A termesztett GM-fajták közül Magyarország számára potenciálisan a kukorica jöhet szóba. A termesztés feltétele a koegzisztencia biztosítása és az ehhez szükséges izolációs távolságok betartása. A *Diabrotica virgifera* kártevő miatt vetésforgó visszaállítására lenne szükség. E nélkül permetezéses védekezés szükséges (esetleg évente több alkalommal). Az egyszeri permetezés költsége ~24 eFt/ha. A vetésforgó, izolációs távolság betartása gazdaságosan csak nagyüzemekben oldható meg. Ez kisüzemekben óriási versenyhátrányt jelent. A herbicid toleráns kukoricánál ott, ahol már hosszabb ideje termesztik (pl. USA), tömegesen jelennek meg a rezisztens egy-és kétszikű gyomnövények Ezek ellen időről időre új herbicid toleranciát kellene beépíteni, ami a vetőmag árakat tovább növelheti. A vetésforgó és a herbicid tolerancia miatti ~5 évenkénti új gén beépítési költsége megkérdőjelezi, hogy szükséges-e az új GM-fajták előállítása. E mellett az azonos genetikai eseményt (*event*) tartalmazó fajták rokonná válnak, amelyen keresztül megnő a genetikai sebezhetőség mértéke. Emlékezzünk a *Cms* plazmás hibridek géneróziója miatti termesztési kudarca.

- **Szociális kihatás.** Magyarországon a szántóterület 80% összesen 1810 termelő kezében van. Ha ez igaz, akkor a helyzet: van 4,5 millió ha szántóföld. Ennek 80%-a = 3,6 millió ha. 1 főre jut (átlag birtok) ~2 eha. Marad 20% = 900 eha. Ehhez van ~600.000 tulajdonos. Átlagos birtokméret utóbbi esetben 1,5 ha. Mivel ez átlagszám, ezért többségük 2 ha-nál kevesebb földdel rendelkezik. **Ők olyan versenyhátrányba kerülnek, hogy vagy eladják a földet, vagy rövid időn belül eladósodnak.** A többiek is (akik átlag fölöttiek!) drágábban termelnek, mint a 2 eha átlagos birtokkal rendelkezők.

Konzekvencia: A GM-fajtákat követelő birtokosok nagyon gyorsan felvásárolják a kisbirtokosok földjeit. Az eladósodott vagy versenyhátrány miatt tönkremenő gazdák nem tudják eltartani magukat és családjukat egzisztenciálisan tönkremennek. Az állam vagy új munkahelyeket teremt vagy segélyeket folyósít. Nagy szükség van a növényi biotechnológusok tudására! **Integrálódniuk kell a magyar hagyományos nemesítésbe, fajta-előállításba, fajtafenntartó nemesítésbe.** Így a már megszerzett tudás jól kamatozhat a magyar fajtapolitikában és a magyar vetőmagipar újra fellendülhet. Meg kell találni, hogyan lehet bevonni őket magyar támogatás mellett. A *hátország* tagjai mindnyájan tudják, hogy a növényi biotechnológia ma mire képes. **Ma már nem az a kérdés, hogy lehet-e GM-fajtákat előállítani vagy venni, hanem az, hogy konkrétan melyeket szabad?**

További hazai vizsgálatok szükségesek a genetikailag módosított növények nem-célszervezetekre gyakorolt hatásairól!

Varga Zoltán

Debreceni Egyetem, Evolúciós Állattani Tanszék

Az eddigi vizsgálatok két fő kérdést igyekeztek tisztázni: *(i)* Milyen hatással van a *Bacillus thuringiensis*-től származó toxin a különböző nem-célszervezetekre (fitofágokra, predátorokra, a talajfauna tagjaira stb.)? *(ii)* Milyen következményei lehetnek az *Agrobacterium* közvetítésével beépített, stressz tűrést biztosító gének „megszökésének” a nem-transzgenikus őshonos növényekre. Azokra az irodalmi adatokra hivatkozom, amelyek azt bizonyítják, hogy ez általánosságban is, de a hazai viszonyok között különösképpen reális veszély. A témakör jó áttekintését találjuk Pilson és Prendeville (2004, *Ann. Rev. Ecol. Syst.* 35: 149-174.) illetve Dlugosch és Whitton (2008) tanulmányaiban. *Agrobacterium* közvetítéssel eddig több pázsitfűfélébe (*Agrostis palustris*, *A. stolonifera*, *A. mongolica*, *Festuca altissima*, *Lolium perenne*, *Poa pratensis*, vö. Aswath et al., 2005; Bajaj et al., 2005; Fu et al., 2006; Gardner et al., 2004; Hu et al., 2006; Vanjildorj, 2006; Wang et al., 2004; Watrud et al., 2004; Zelaya et al., 2007) sikerült olyan géneket átvinni amelyek jelentősen fokozták ezen célfajok szárazság- és sőtűrését (pl. *Arabidopsis* ABF3), illetve *glyphosate* elleni rezisztenciát biztosítottak. A *glyphosate* elleni rezisztencia kialakulását *Conyza* (Asteraceae) fajoknál is igazolták, ami azért is fontos, mert a *C. canadensis* egyike legelterjedtebb invázív gyomnövényeinknek.

Tekintettel arra, hogy olyan *szélbeporzó növényekről* van szó, amelyek vagy tagjai a hazai természetes flórának és vegetációnak, vagy pedig velük hibridizációra képes közel rokon fajok élnek nálunk, teljesen **reális az a veszély, hogy ezekből a transzgenikus növényekből a fenti tulajdonságokat hordozó gének átkerüljenek a hazai pázsitfű-populációkba**. Az ebből adódó veszélyeket és kockázatokat tudomásom szerint nálunk még nem vizsgálták eddig, holott ez a hazai viszonyok között feltétlenül időszerű és szükséges volna, mivel más vizsgálatok már utaltak arra, hogy az ilyen géneket hordozó növények invázív gyomokként jelentkeznek (Pilson és Prendeville, 2004: „*The escape of transgenes into wild populations could lead to increased weediness or the invasion of new habitats by the wild population.*”).

Tekintettel arra, hogy az Magyarország területének egyre nagyobb hányadán okoz súlyos gondokat az özönnövények terjedése, továbbá arra, hogy hazánk természetvédelmi oltalom alatt álló területeinek az európai átlagnál jóval nagyobb hányadát alkotják a gyeptársulások, közöttük számos az Élőhelyvédelmi Irányelv szerint *prioritási* társulásnak besorolt gyeptípus (Varga, 2007), **a hazai vizsgálatok megindítása nem tűr halasztást**. Annál kevésbé, mivel a gyepek az alternatív energiaforrások között is számításba jönnek. Éles kérdéssé válik, a genetikailag módosított pázsitfű fajokból vajon „kiszöknek-e” a szárazságtűrést, sőtűrést biztosító gének az őshonos pázsitfüveinkbe? Nem hozunk-e létre ezáltal a korábbiaknál is veszélyesebb invázív növényeket, amelyek éppen a legértékesebb pannon jellegű gyepeinkbe hatolnak be, kiszorítva onnan a gyakran gyöngye kompetítor őshonos flóraelemeket?!

Természetesen nem tagadhatjuk, hogy a szárazságtűrést célzó nemesítői munka szükséges. Ezt éppen a búza esetében világosan láthatjuk, és ennek számos lehetősége van. A búzánál a szárazságtűrés génjei ősiiek, jelen vannak a vad *Triticum* és *Aegilops* fajokban, amelyek a nemesített búzák ősei; megkereshetők és megtalálhatók. Ezek a gének számos korábbi kultúrfajtában is jelen vannak (pl. amelyeket Izraelben vagy Törökország száraz fennsíkjain termelnek), és rájuk alapozva értékes hazai növénynemesítő munka végezhető.

Tehát *szó sincs arról, hogy a jobb tűrő- és termőképesség irányába történő fajtanemesítést elvetnénk.*

Ami pedig a versenyképességet illeti, e fogalom használata feltételezi, hogy tudjuk: ki versenyez kikkel és milyen feltételekkel. *A jelenlegi körülmények között GMO-szabályozás jelentős enyhítése éppen a külföldi multiknak adna behozhatatlan versenyelőnyt a hazai piacon,* mint ahogyan ez a hazai tejipar, cukorgyártás, gyümölcsle-ipar stb. esetében már lezajlott, és bebizonyította, hogy a „szabadverseny” és a „szabad fajtaválasztás” a nemzetközi pénzvilág kezében levő tömegmédiák manipulatív szókincsének része, ezáltal a gazdálkodók megtévesztésének eszköze. Méltatlan, ha tudományos kutató érvek helyett ilyen frázisokra hivatkozik, vagy ha vitapartnereit egyik pillanatban ostobának nevezi, máskor pedig „megsemmisíteni” kívánja.

Irodalmi hivatkozások

- Aswath, Ch. R., Kim, S. H., Mo, S. H. & Kim, D. H. (2005) Transgenic plants of creeping bent grass harboring the stress inducible gene, 9-cis-epoxycarotenoid dioxygenase, are highly tolerant to drought and NaCl stress. – *Plant Growth Regulation* **47**: 129-139.
- Bajaj, Sh., Ran, Y., Phillips, J., Kularajathevan, G., Pal, S., Cohen, D., Elborough, K. & Puthigae, S. 2006. A high throughput *Agrobacterium tumefaciens*-mediated transformation method for functional genomics of perennial ryegrass (*Lolium perenne*). – *Plant Cell Rep.* **25**: 651-659.
- Dlugosch, K. M. & Whitton, J. (2008) Can we stop transgenes from taking a walk on the wild side? – *Molecular Ecology* doi: 10.1111/j.1365-294X.2008.03663.x
- Gardner, D. S., Danneberger, T. K. & Nelson, E. K. 2004. Lateral spread of glyphosate-resistant transgenic creeping bentgrass (*Agrostis stolonifera*) lines in established turfgrass swards. – *Weed Technology* **18**: 773-778.
- Fu, D., St. Amand, P. C., Xiao, Y., Muthukrishnan, S. & Liang G. H. (2006) Characterization of T-DNA integration in creeping bentgrass. – *Plant Science* **170**: 225-237.
- Hu, Q, Kimberly, A. E., Nelson, A. E. & Luo, H. (2006) FLP-mediated site-specific recombination for genome modification in turfgrass. – *Biotechnol. Lett.* **28**: 1793-1804.
- Pilson, D. & Prendeville, H. R. (2004) Ecological effects of transgenic crops and the escape of transgenes into wild populations. – *Annu. Rev. Ecol. Evol. Syst.* **35**: 149-174.
- Vanjildorj E., Bae T-W., Riu, K-Z., Yun, P-Y., Park, Sh-Y., Lee, Ch-H. & Kim, S-Y. 2006. Transgenic *Agrostis mongolica* Roshev with enhanced tolerance to drought and heat stresses obtained from *Agrobacterium*-mediated transformation. – *Plant Cell Tiss. Organ. Cult.* **87**: 109-120.
- Varga, Z. 2007. A Pannóniai Régió NATURA 2000 hálózatának életföldrajzi alapjai. – *TermészetBÚVÁR*.
- Wang, Z. Y., Lawrence, R., Hopkins, A., Bell, J. & Scott, M. 2004. Pollen-mediated transgene flow in the wind-pollinated grass species tall fescue (*Festuca arundinacea*). – *Molecular Breeding* **14**: 47-60.
- Watrud, L. S., Lee, E. H., Fairbrother, A., Burdick, C., Reichman, J. R., Bollman, M., Storm, M., King, G. & Van de Water, P. K. 2004. Evidence for landscape-level, pollen-mediated gene-flow from genetically modified creeping bentgrass with CP4 EPSPS as a marker. – *PNAS* **101** (40): 14533-14538.
- Zelaya, I. A., Owen, M. D. K. & VanGessel, M. J. 2007. Transfer of glyphosate resistance: evidence of hybridisation in *Coryza* (Asteraceae). – *Amer. Journ. Botany* **94**: 660-673.

**Részletek a Legfőbb Ügyészség törvényességi vizsgálatainak eredményeiből
a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesületnél**

Ángyán József

országgyűlési képviselő, a Mezőgazdasági Bizottság tagja

(i) „Az egyesületi jog gyakorlása és a lobbitevékenység összeegyeztethetősége kérdéseiben törvényességi állásfoglalás kezdeményezése” címmel, a Hárszabály 91. §-a alapján 2008. június 9-én írásbeli kérdést tettem fel a Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészséhez.¹¹ Ezt azzal indokoltam, hogy Magyarországon 2006-ban egy – nálunk az elmúlt évtizedekben előzmények nélküli – új jogintézmény került bevezetésre, amikor a Magyar Országgyűlés „A lobbitevékenységről szóló 2006. évi XLIX. (Ltv)” *törvényt* a tisztességtelen befolyásolás kizárása, a korrupció letörése és a közélet átláthatóvá tétele szándékával megalkotta. Azt is jeleztem, hogy parlamenti munkám során első ízben 2008 januárjában szembesültem azzal a helyzettel, hogy a lobbitorvény a lobbitevékenységet illetően nem igazít el minden tekintetben és esetben. Hogy munkámat a továbbiakban is minden vonatkozásban a törvényes kereteknek megfelelően végezhessem, ezért az 1989. évi II. tv. (Etv) 14. szakaszára figyelemmel, a Legfőbb Ügyészség törvényességi állásfoglalását kértem. Ennek alapját az adta, hogy **a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület (BZBE) és a Pannon Biotechnológiai Szövetség a J/4723. sz. kormányjelentéssel, mint szakmai beszámolóval kapcsolatban, 2008. január 24-én egy beadványt nyújtott be az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságához, amit a BZBE honlapján is közzétett.** Ennek kapcsán fordultam a Legfőbb Ügyészhez, mert nem volt egyértelműen eldönthető számomra, hogy az az akció, amit a BZBE a géntechnológiai törvénnyel kapcsolatban valamint a J/4723. számú kormányjelentéssel összefüggésben lefolytatott, vajon az egyesületi vagy a lobbitorvény hatálya alá tartozik-e?

A kérdésben ezzel kapcsolatban leírt tényállástípus nem egyedi, hiszen a parlamenti képviselőkhöz és az országgyűlési bizottságokhoz más egyesületek is fordul/hat/nak különböző érdekek érvényesítése végett. Mivel lényeges közérdek, hogy ezek érvényesíthetősége a jogállam normáinak szigorú megtartásával, a lobbitevékenység előírásai szerint történjék, a törvényesség biztosítása a helyes gyakorlat kialakításához – véleményem szerint – célszerűvé teszi e kérdéskörben a Legfőbb Ügyészség iránymutató állásfoglalását. Nos, kérdésemmel ezt az iránymutató állásfoglalást kértem, s ehhez, mint esettanulmányt, mellékeltem a BZBE parlamenti képviselőkhöz küldött anyagát.

A Legfőbb Ügyész kérdéseimre először 2008. július 21-ei dátummal, majd ezt követően a további vizsgálatok eredményei tekintetében augusztus 11-ei dátummal válaszolt. Az alábbiakban e válaszokból teszek közzé szemelvényeket.

(ii) Szemelvények a Legfőbb Ügyész (Kovács Tamás) T. MJ. 3802/2008-I számú, június 23-ára keltezett válaszából¹² – Címzett: Ángyán József

„...tájékoztatom Képviselő Urat, hogy a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület működése törvényességének vizsgálatát elrendeltem. A vizsgálatot – tekintettel arra, hogy az Egyesület nyilvántartott székhelye 6726 Szeged, Temesvári krt. 62. szám alatt van – a Csongrád Megyei Főügyészség fogja lefolytatni.

[...]

„A civil szervezetek által előterjesztett beadványokban a kérelmezők általában egy közhatalmi döntést kívánnak befolyásolni, de miután azt nem megbízás alapján és nem ellenérték fejében, vagyis nem üzletszerűen teszik, tevékenységük nem minősül

¹¹ <http://www.parlament.hu/irom38/05968/05968.pdf>

¹² <http://www.parlament.hu/irom38/05968/05968-0001.pdf>

lobbitevékenységnek, annak ellenére sem, hogy az ilyen – petíciós jog gyakorlásán alapuló – kérelmeket a közgondolkodás érdekkijárásaként, »lobbizzásként« tartja számon, a tevékenység ugyanis nem azonos a törvényben rögzített lobbitevékenységgel.”

(iii) Szemelvények a Legfőbb Ügyész (Kovács Tamás) T. MJ. 3802/2008 számú, augusztus 11-ére keltezett válaszából¹³ – Címzett: Ángyán József

„A vizsgálat megállapításai szerint az egyesület rendszeres tevékenysége abban nyilvánul meg, hogy havonta megjelenteti a »Zöld biotechnológia«¹⁴ című hírlevelet, amely különböző, elsősorban külföldi eredetű cikkeket közöl a biotechnikai módszerekkel nemesített (genetikailag módosított) növényekkel kapcsolatban, honlapot működtet, továbbá konferenciákat előadásokat szervez. Az egyesület részt vesz az FVM tanácsadójaként működő Géntechnológiai Bizottság munkájában is.¹⁵”

[...]

„Az egyesület egyes szerveinek (közgyűlés, elnökség) működésével, az egyesületi tagok és a pártoló tagok felvételével kapcsolatban azonban a vizsgálat törvénytörtő gyakorlatot és mulasztást, az egyesület alapszabályának egyes rendelkezéseivel kapcsolatban több kisebb súlyú hiányosságot is feltárt, ...”

(iv) Szemelvények a Csongrád Megyei Főügyész-helyettes (Gudlinné, Kovács Ibolya) TC. 1264/2008/II számú, 2008. július 21-ére keltezett felszólalásából¹⁶ – Címzett: Dudits Dénes,¹⁷ Tájékoztató: Ángyán József

„A vizsgálat során, a rendelkezésünkre bocsátott iratok alapján, az alábbi törvénytörtő mulasztást és gyakorlatot állapítottuk meg:”

[...]

„...a közgyűléseket évente megtartották, de azok határozatképessége a tagi nyilvántartás hiányossága miatt nem állapítható meg, továbbá a jegyzőkönyvek sem felelnek meg az alapszabály rendelkezéseinek, nem tartalmazzák a hozott határozatokat konkrétan, esetleg csak utalnak rá, sem a jegyzőkönyv hitelesítő nevét, és előfordult, hogy a jegyzőkönyvet több hónap múlva készítették el olyan személyek hitelesítésével, akik a közgyűlésen részt sem vettek. Az egyesület elnökét és az elnökség tagjait az egy, illetve 3 év lejártát követően nem választották újra, erre csak 7 év múlva került sor és akkor sem az alapszabálynak megfelelő módon.

Így: a 2005. évi közgyűlést november 3.-án tartották, a közgyűlésen 12 személy vett részt a gazdasági ügyintézőn és jegyzőkönyvezetön kívül. A nyilvántartott tagok száma 43, de nincs külön nyilvántartva, hogy ki a rendes és ki a pártoló tag. A nem megfelelő tagnyilvántartás miatt nem állapítható meg, hogy a közgyűlés határozatképes volt-e. Az egyesület elnöke és a gazdasági ügyintéző beszámolt az egyesület tevékenységéről.

A közgyűlési jegyzőkönyv említést tesz, hogy Vályi László¹⁸ tájékoztatta a résztvevőket az egyesület gazdasági helyzetéről – írásos anyag mellékelve – és a következő évben várhatóan 5,5 millió Ft-ra lesz szüksége az egyesületnek. A közgyűlés viszont az alapszabály 17./b. pontjának megfelelően nem hozott határozatot az éves költségvetés meghatározásáról és az előző évi költségvetés végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról.

A közgyűlés végén az elnök tájékoztatta a résztvevőket, hogy az elnöki és elnökségi megbízatások lejártak, új választásra van szükség. A résztvevő tagok felvetették, hogy jó lenne ha az elnök és az elnökség folytatná a munkát. A felvetést követően tartózkodás és ellenvetés

¹³ <http://www.parlament.hu/irom38/05968/05968-0002.pdf>

¹⁴ BZBE Hírlevele

¹⁵ a BZBE a géntörvény-módosítás értelmében hivatalosan nem vesz részt a GEVB munkájában

¹⁶ <http://www.parlament.hu/irom38/05968/05968-0002.pdf>

¹⁷ az MTA egyik alelnöke, az MTA SzBK főigazgatója, a BZBE elnöke, a BZBE Hírlevél főszerkesztője

¹⁸ az MTA SzBK ex-gazdasági igazgatója – <http://www.tudosz.hu/szoszolo/0105/30eves.html>

nélkül megszavazta a közgyűlés az alapszabályban előírtak mellőzésével, hogy az elnök és az elnökség megbízatását további 3 évig meghosszabbítják. A jegyzőkönyvet nem az alapszabály előírásai szerint vették fel, és azt csak a jegyzőkönyvezető és két olyan személy írta alá (Keczán Józsefné¹⁹ és Varga Tímea²⁰) akik a résztvevők között nem szerepeltek, a hitelesítők választására sem került sor. Hasonló hiányosságokat tapasztaltunk a 2006. és 2007.-i közgyűlés megtartásával és jegyzőkönyvezésével kapcsolatban. A 2007. december 6.-án megtartott közgyűlés jegyzőkönyvezésére 2008. április 22.-én került sor.”

[...]

„Az egyesület elnökét és a 6 tagú elnökséget az egyesület 1998. július 3.-i alakuló ülése választotta meg, ismételt megválasztásukról csupán a 2005. évi közgyűlés határozott, de nem az alapszabályban meghatározott módon. Az elnökség ügyrendjét nem készítette el, megalakulása óta nem ülésezett, ennek megfelelően munkatervet sem készítettek.”

[...]

„...az egyesület tagnyilvántartása nem tesz különbséget rendes és pártoló tag között, annak ellenére, hogy az egyesület elnöke meghallgatásakor arról tájékoztatta a főügyészséget, hogy az egyesületnek vannak pártoló tagjai is, a rendes tagok száma 12, ezek az intézmények és a gazdasági társaságok. Az egyesület alakuló ülésének jegyzőkönyve szerint az egyesületet 9 gazdasági társaság, 4 intézet és 10 természetes személy alapította. A 2008. évi vizsgálathoz becsatolt nyilvántartás szerint az egyesületnek 43 tagja van: 11 tudományos intézet, 7 gazdasági társaság, 1 Kht. és 23 természetes személy. Az alapításkori és a 2008. évi tagok összetétele eltérő, annak ellenére, hogy az egyesület elnöke meghallgatásakor arról adott tájékoztatást, hogy tag törlésére, kilépésére, kizárására nem került sor. Tagfelvételt is mindössze egy esetben tudták dokumentálni, a 2007. december 6.-i közgyűlés jegyzőkönyve tartalmazza a Magyar Kukorica Klub tagfelvételét. A valós helyzetnek megfelelő tagnyilvántartás az egyesület törvényes működésének, a közgyűlés határozatképesség megállapításának elengedhetetlen követelménye.”

[...]

„A fentiekre tekintettel a törvénysértő gyakorlat és mulasztás megszüntetése érdekében a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. tv. 16. § /1/ bekezdése alapján **felszólalással** élek és indítványozom, hogy a jövőben:

1./ a demokratikus önkormányzati elven alapuló működés biztosítása érdekében az egyesület közgyűlését az alapszabály 12-17. pontjában foglaltaknak megfelelően tartsák meg és jegyzőkönyvezzék. Legyenek figyelemmel a határozatképesség megállapításánál a nyilvántartott taglétszámra.

2./ az egyesület elnökségének ügyrendjét az alapszabály 20. pontjának megfelelően készítsék el, és a közgyűlés által az alapszabály 18., 24. pontjaiban meghatározott módon megválasztott elnökség működését biztosítsák.

3./ az egyesületi tagok, pártoló tagok felvételénél, tagsági viszonyuk megszüntetésénél legyenek figyelemmel az alapszabály III-IV. fejezeteiben foglaltakra, és a nyilvántartást a tényleges állapotnak megfelelően vezessék.”

[...]

„A vizsgálat a fenti törvénysértő mulasztáson kívül az alábbi hiányosságot is megállapította:

1./ Az egyesület alapszabálya az Etv. 9. § c./ pontjában foglalt tagi kötelezettség teljesítésével összefüggésben az elnökség döntésére utalva, tagi jogviszony automatikus megszűnését mondja ki 6 hónapnál hosszabb ideig tagdíj nem fizetése esetén. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint ez a rendelkezés sérti a demokratikus működés elveit és a tag jogait is. Automatikusan a jogviszony megszűnését nem eredményezheti a tagdíj nem fizetése.

¹⁹ A BZBE Hírlevél szerkesztője, Dudits Dénes (MTA SzBK) titkárnöje – <http://www.szbk.u-szeged.hu/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=66>

²⁰ Az MTA SzBK nemzetközi kapcsolatainak titkára – <http://www.brc.hu/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=95>

A tagi jogviszony megszűnése csak előzetes felhívás, figyelmeztetés kiadását követően írható elő. A társadalmi szervezetben a tagdíjfizetés elmulasztása nem vezet automatikusan a tagsági viszony megszüntetéséhez, ehhez szabályozott eljárás eredményeként hozott határozatra van szükség. (Legfelsőbb Bíróság BH2000. 36., BH2000. 274).

Az alapszabály 14. pontja szerint a közgyűlés akkor határozatképes, ha a rendes tagok több mint fele jelen van. Amennyiben a közgyűlés határozatképtelen, úgy 8 napon belüli időpontra összehívott közgyűlés a megjelentek létszámára tekintet nélkül határozatképes.

A Legfelsőbb Bíróság 4/2005. közigazgatási jogegységi határozata szerint az Etv. 6. § (1) bekezdésébe ütközik az alapszabályi rendelkezés, amely szerint a társadalmi szervezete ügyintéző és képviseleti szervének megismételt ülése a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes. Az alapszabálynak rendelkeznie kell a megismételt közgyűlés eredeti napirendi pontok tekintetében, a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes, de a megismételt közgyűlés időpontjáról valamennyi tagot megfelelően tájékoztatni kell.

2./ Az egyesület a vizsgált időszak alatt több rendezvényt szervezett az MTA- val közösen, amelynek finanszírozását vállalta. Több esetben előfordult, hogy a megrendelőt a rendezvény lebonyolításához nem az egyesület nevében, hanem az MTA Szegedi Biológiai Központ fejlécével és aláírásával, pecsétjével készítették el, az egyesület nevét utóbb rágépelve. Ez azért fordulhatott elő, mivel az egyesületnek az SZBK központjában van a székhelye és az SZBK főigazgatója egyben az egyesület elnöke.

Így: A.C. étterem Kft.-nél a MTA megrendeli 2006. nov. 21.-én az MTA Székház 2. emeleti kistermében rendezendő Gazdálkodók fóruma büféjének lebonyolítását 80 főre, amelyet az MTA Szegedi Biológiai Központ (SZBK) pecsétjével dr. Szabad Jánosné titkárságvezető²¹ és a Kft. képviselője ír alá. A megrendelő végére rá van gépelve az Egyesület neve és címe is. A számlát viszont 2006. 11. 28.-án 2006. 12. 06. fizetési határidővel már az Egyesületnek állították ki 408.096 Ft. összegben. Ez azért fordulhat elő, mert az SZBK főigazgatója egyben az egyesület elnöke is.

Hasonlóan 2007. 03. 08.-án és 2008. 03. 08.-án az MTA-val közösen szervezett rendezvényre a megrendelőt az SZBK fejlécével, pecsétjével és a titkárságvezető aláírásával készítették el, az egyesület nevét rágépeltek és a számlát ténylegesen az egyesület fizette.

*A fentiekre tekintettel a Magyar Köztársaság Ügyészségéről szóló 1972. évi V. tv. 27. § (3) bekezdése alapján **jelzéssel** élek és indítványozom, hogy*

1./ az egyesület alapszabályát a demokratikus elvek figyelembevételével megfelelően módosítsák,

2./ az egyesület működését függetlenítsék az SZBK tevékenységétől, az egyesület megrendeléseit az egyesület nevében tegyék meg.”

²¹ <http://www.szbk.u-szeged.hu/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=66>

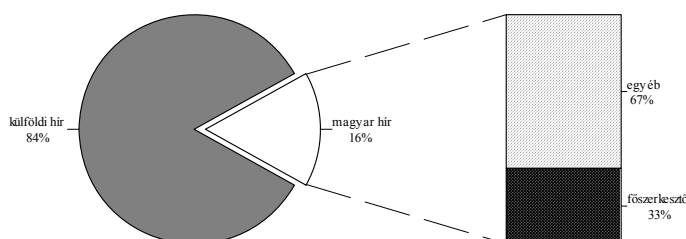
A Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület *Hírlevele*

Darvas Béla

MTA Növényvédelmi Kutatóintézet, Budapest

A GMO-Kerekasztal 2005-ben már foglalkozott a BZBE *Hírlevelével*. Az arról referáló Homoki Hajnalka, Bauer Lea és Székács András pontos leírását adták ennek a kiváltképpen utánközlő havi kiadványnak.²² Annak próbáltam most nyomára jutni, hogy ezeknek a kritikáknak lett-e valamiféle hatása a lapra. A jelenlegi véleményem az eddig megjelent 42 szám tartalmának (420 oldal) számbavételével alakítottam ki.

A Dudits Dénes főszerkesztésében először 2005. márciusában, 500 példányban B5-ös nagyságban induló *Hírlevél*, mára A4-es terjedelemben jelenik meg és 1000 példányban. E szerint 2006. februárjától négyszeres előállítási értékben küldik postai úton a *célszemélyeknek*. Sohasem jelentkeztem, vagy adtam arra engedélyt, hogy számomra ezt a kiadványt rendszeresen küldjék, így ez a ***hírharang, amely a hazai hatósági véleményeket ellenségesen, az ennek érdekében végzett magyar környezettudományi munkák európai vitáját ellenérdekűen kezeli***, egyféle spam-ként jelenik meg a munkahelyi postámban.²³ Véleményem szerint e kiadvány efféle terjesztésére az egyesület joga *aggályos*.

A kiadvány 84%-a megjelent külföldi újsághír, amely főként a GM-növények európai elterjesztését szorgalmazza. A tartalom 16%-a foglalkozik a hazai viszonyokkal. Ennek egyharmada a főszerkesztő (Dudits Dénes) véleményírása, amely talán már kínosan túltengő jelenlét, ha már nincs kontrol szerepét betöltő ismert szerkesztőbizottság. ***A Magyarországról szóló külföldi íráások nélkül (EFSA) a kérdés hazai művelői már csak a teljes terjedelem 8%-ában szólalnak meg.*** Ez joggal veti fel azt, hogy igazából a támogató (ABE) igényei szerinti agitációs célú kiadványról van szó, amelyhez egy hazai akadémikus, az MTA jelenlegi alelnöke adja a nevét. A boríték, amelyben a BZBE *Hírlevele* érkezik kettős címzésű; a feladói az MTA SzBK és a BZBE. Ez valótlánul azt sugallja, hogy az MTA egyik legjelesebb kutatóhelye jegyzi ezt a *színvonalat*. Véleményem szerint *különös*, ha egy nemzetközi úton támogatott civilszervezet egy MTA intézet borítékját használja.

Az eddig megjelent számok terjedelmének 95%-át a GM-növények elterjesztése mellett megszólaló polemizálások foglalják el. A kiadvány visszatérő aktivitást mutat a biotermesztés és a GM-területen folyó magyar hatósági és környezettudományi munka hiteltelenítésében. Egy fizikailag hasonló hazai kiadványsorozat előkészítési, nyomdai és terjesztési költségei **15 millió forintba becsülhető**. Azt gondolom ezt az összeget Magyarországon helyesebb lett volna laborokban és kísérleti parcellákon elkölteni, ha a GM-növények kutatásán dolgozó valamennyi résztvevő az elégtelen támogatásra panaszkodik.

²² <http://www.hungary.indymedia.org/kepek/suaj/GMOK/GMOKiad4.pdf>

²³ <http://tudatosvasarlo.hu/cikkek/26>

Bioenergia vita a Népszabadságban

Inczédy Péter
ex-BVM, Budapest

A közelmúltban meginogtak azok a diszciplínák – kinyilatkoztatások – amelyek a globális felmelegedés prognózisaira hivatkozva a növénytermesztés bioenergia forrássá formálásának kutatását hirdették meg a jövő növekvő energiaéhségének kielégítésére. Ennek az elbizonytalanodásnak jegyében született meg az a napilapolvasók nyelvén írott újságcikk, amelynek az EU-s tapasztalatokkal rendelkező Simon Gergely „Zöldre festhető-e a bioüzemanyag?”²⁴ címet adta, s a *Népszabadság* 2008. július 9. számában jelent meg. Idézem az első mondatát: „A barátságos emberszabású majom az orangután pár éven belül csak a játékboltok polcain és mutatóban egy-két állatkertben lesz megtalálható – ha az Európai Unió valóban bioüzemanyaggal akarja fedezni a teljes üzemanyag-használat tizedét.” Ezután a szerző – meg nem állom, hogy ide ne írjam érzelmi húrokat pengető – felvezető mondat után, tételesen és számszerűen bizonyítja a növényből energiát program kedvezőtlen következményeinek kockázatát s adatait. Ezek között kiemelt helyen említi **az élelmiszerár emelkedést, amelynek fő okát a bioetanol kereslet növekedésében véli megtalálni**, de a bioenergiára váltással az üvegházgáz (ÜGH) kibocsátás csökkentését is kétségbe vonja. **A bioüzemanyag felhasználásának erőltetése mögött pedig a GM-növények piacának kudarcát látja.** Ezt nem csupán a fogyasztók elutasítási statisztikájával, de a vélt gazdasági előnyök helyett a magasabb támogatási igények s kisebb jövedéki adó miatti rosszabb eredményességi mutatókkal is indokolta. „Legyenek Európa vezetői bátrak, ismerjék be a tévedésüket és mondjanak nemet a 10 százalékos bioüzemanyag arányra!” – olvashatjuk befejezésül a cikkben.

Augusztus 11-én „Nem kell zöldre festeni...” címmel jelentette meg a korábban a MEH-ben dolgozó Gémesi Zsolt megjegyzését.²⁵ Ebben tárgyi tévedésnek minősíti Simon néhány megállapítását, majd cáfolja az erdőirtások kedvezőtlen hatását, miszerint az őserdők jelentős metán kibocsátása a káros ÜGH hatás huszonháromszorosa. Tévedésként értékeli, hogy az USA-ban termelt kukorica nagy részéből bioetanol készül (részben kényszerűségből – IP) cáfolva ezzel, hogy a bioetanol-gyártás lenne az oka az élelmiszerár növekedésnek. Idézet következik: „...a legsúlyosabb tárgyi tévedése az energiaegyenleggel kapcsolatos. Simon mindenféle hivatkozás nélkül leszögezi, hogy 1,3-szer több hagyományos energia kell egy liter bioetanol előállításához, mint amennyi kinyerhető belőle.” (Valószínűleg nem csupán a termesztés érdekében közvetlenül felhasznált fosszilis energiahordozókkal számolt – IP) A GM-növények vetésterületének növekedésével véli cáfolni „a GMO ipari kudarcait” (A területnövekedés inkább a marketing munkát dicséri – IP)

A harmadik írás szeptember 11-én jelent meg Blahó Miklós tollából „Visszavesznek a bioból Brüsszelben”²⁶ címmel és „Az uniós polgárok megállítanák a klímaváltozást” alcímmel. „Csak semmi bio, európaiak vagyunk – majdnem erre az álláspontra helyezkednek az európai törvényhozók...” olvashatjuk rögtön a cikk elején. Az írás az említett két – vitázó – szerző írása között **a brüsszeli kompromisszum keresésre fókuszál, nagyobb hangsúlyt adva a nap, szél energia hasznosítás s az építőiparban megvalósítható energiatakarékosági programok eredményeinek.**

Megjegyzésem: valóban időszerűvé válik a bio jelzőnek a közgondolkodásban kialakult eredeti értelmezését megőrizve agro jelzőre váltani a növényből energiát program eredményeként előállított és megújulónak hirdetett energiahordozókat, úgymint **agroüzemanyag, agrodízel** stb.

²⁴ www.nol.hu/cikk/498291

²⁵ www.nol.hu/cikk/502965

²⁶ <http://nol.hu/cikk/506687/>

OIE Diagnosis and Control of Bee Diseases (Freiburg) – a szokatlan méhpusztulásokról

Békési László
ÁTK, Gödöllő

A méhek megporzó tevékenysége mind a fenntartható környezet, mind pedig a mezőgazdasági termelés nélkülözhetetlen eleme. Egyre többen aggódnak azonban a méhek sorsáról elsősorban amiatt, hogy az Egyesült Államokban, de sok más, köztük több európai országban is, nagyszámú méhcsalád pusztult el a közelmúltban. A médiára jellemző túlzásokkal egyesek már méh AIDS-ről beszélnek, és a méhek pusztulásának következményeként az emberiség kihalásának veszélyét emlegetik.

Az OIE (*Office International of Epizootics*) *Diagnosis and Control of Bee Diseases* konferenciája (Freiburg, 2008. augusztus 26-28) főképpen e témakörrel foglalkozott. Ha a szigorú tényekre hagyatkozunk, 2006 őszétől drámai méhcsalád-pusztulásokat jelentettek az Egyesült Államok több államában. A méhészek alig találtak méhhullát a kaptárok előtt, a gondozatlan fiasítás egy marék dajkaméhhel és az anyával, bőséges élelem mellett várta a teljes pusztulást. A létrehozott hivatalos munkacsoport oktani diagnózis híján CCD-nek (*colony collapse disorder*), méhcsaládok összeomlása kórképnek nevezte el a jelenséget. Bár hasonló tüneteket korábban is észleltek, a titokzatos kór terjedni látszik világszerte. Azóta feltárták azokat a tényezőket, amelyek szerepet játszhatnak az észlelt méhpusztulásokban, a közvetlen okokat viszont mindez ideig nem sikerült tisztázni. A lehetséges okokat három nagy csoportra lehet osztani:

(i) **Több új élősködővel kell megbirkózni az európai méhnek világszerte.** Ezek elsősorban az ázsiai méhről terjedtek el jelentős gazdasági károkat okozva. Az ázsiai nagyatka *Varroa destructor* a méhek fiasítását károsítja, aminek kivédésére vegyszeres (peszticid) kezelés terjedt el. A *Nosema ceranae* egysejtű élősködő a kifejlett méhek emésztő csatornájában szaporodik és rontja a munkáméhek teljesítményét. Az Afrikából behurcolt kis kaptárbogár (*Aethina tumida*) mind a fiasítás, mind a lépkészletek veszedelmes kártevője, eddig az Egyesült Államokban és Ausztráliában jelent meg. Jellemző, hogy a néhány évtizede alig ismert méhvírusok gyorsan terjednek. Ezeknek az egyébként alacsony patogenitású kórokozóknak a kártételét egyre gyakrabban észlelik. Nemrég az újonnan behurcolt IAPV-vírust hozták összefüggésbe a CCD-vel. Izraeli kutatók legújabban azt találták, hogy ez a vírus beépülhet a méh genomba, minek hatására az átesett méhek rezisztenssé válnak a vírussal szemben, az új gén viszont valószínűleg megváltoztatja a méh viselkedését, érzékenyebbé válnak a környezeti stressz-hatásokra, ami a CCD-hez vezet. A kutatóknak dsRNS etetésével (ribonukleinsav interferencia) sikerült elaltatni a gént, aminek hatására a méhek viselkedése normalizálódott.

(ii) **A környezeti tényezők között tágabb értelemben a klímaváltozás hatásait említik,** amiben benne van a fokozott UV-sugárzás, a méhlegelő növények változó virágzása, a nyári aszályos időszak elnyúlása stb. Idesorolják még a monokultúrák terjedését, a GM-növények terjedését, az új típusú csávázószeres megjelenését is. Német kutatók mobiltelefonja eltávolítás okozó hatását is felvetették.

(iii) **A méhek csökkenő rezisztenciája az előző problémakörök eredőjeként jelentkezik.** Méheink egyre kevesebb *Varroa* atkát viselnek el, az észlelt *Nosema* spóraszámok is növekszenek, egyre több vírus jelenik meg a méhcsaládokban, egyre több méhcsalád képtelen átvészelni a telet. Ebben a legfőbb oknak a méhek egyetlen fehérjeforrásának, a bőséges vegyes virágpornak a hiányát tartják, ami a méhek évmilliók óta megszokott természetes környezetének megváltozásában keresendő. Itt említik még a méhészet iparszerűsödését, a méhsűrűség fokozódását, az ágazat csúcsra járatásának kedvezőtlen élettani hatásait.

A legfontosabb megporzó fennmaradásának érdekében várhatóan nagy erőfeszítéseket kell tenni a jövőben világszerte.

A GMO moratórium, de meddig? rendezvényről

Ács Sándorné

Kishantosi Vidékfejlesztési Központ Kht., Kishantos; IFOAM

A „GMO moratórium, de meddig?” címmel az FVM színháztermében megrendezett tanácskozás fő szervezője, az *Agrofórum*, a konvencionális mezőgazdasági szakemberek igényes szaklapja, melynek tulajdonosát korábbról jól ismerem. Ez a rendezvény azonban több alapvető ellentmondást is hordozott magában. **Rendkívül visszás volt az, hogy éppen a címben szereplő moratóriumért felelős minisztériumi szakemberek és kutatók nem voltak hivatalosak.** Ez a rendezvény komolyságát, hitelességét nagyban rontotta. Pedig ez a konferencia jó alkalom lehetett volna arra, hogy a magyar szakemberek megismerhessék a moratórium mögött álló érveket, kutatási eredményeket; ezekről azonban egy szó sem esett. Annál több szó esett azonban a GM-növények előnyeiről. Meglepő volt, hogy az FVM társszervezőként egy GMO promóciós rendezvényhez adta a nevét.

Ellentmondásos volt az is, hogy a Pioneer cég képviselőjének előadása azt sugallta, mintha a nem GM-fajták szánalmas, esendő kis kukoricák lennének, holott jól ismerjük katalógusaikat és fajtabemutatóikat, ahol az ellenkezőjéről győződhetünk meg. Saját üzleti érdekei ellen beszél az, aki saját – magyar piacon levő fajtái ellen beszél.

Meglepő és kiábrándító volt Venetianer Pál előadása, melyben igyekezett az általa vezetett Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság munkáját hiteltelenné és nevetségessé tenni.

Pallaga Viktória Magyarország francia mezőgazdasági attaséja „*Hogyan látja a GMO kérdést az EU, a francia elnökség idején?*” című előadásában lényegében nem a francia elnökség EU-s GMO-politikájáról beszélt, hanem a különböző francia érdekkörök GMO-hoz való viszonyáról. Az információkat nagyrészt közvetlen kapcsolatain keresztül szerezte be. Elmondta, hogy a francia fogyasztók 60%-a elutasítja a GMO-t, és a gazdák körében is erős GMO-ellenes mozgalom tevékenykedik. Franciaországban csak két déli megyében természetnek GM-kukoricát spanyol exportra.

Vértes Tímea pontos és korrekt előadást tartott a magyar moratórium hivatalos háttéréről, az eddig lezajlott és az ezután várható folyamatokról. Előadását azzal zárta, hogy „*Meg kell adni a szabad választás jogát a gazdáknak, annak is, aki GM-növényt akar termelni.*” Fontosnak tartottam ezzel kapcsolatban hozzászólásként elmondani, hogy a fogyasztók részére már most sincs szabad választás, mert éppen egy előttem hozzászóló mondta gunyorosan, hogy nincs már miről beszélni, mert minden szelet sajt, párizsi már olyan állattól származik, amit GM-szójával takarmányoztak. És nem lesz szabad választás a GM-mentes termelőknek sem, mert ahogy Vértes Tímea előadásában elhangzott **szaporodásbiológiai okokból már a vetőmagvak teljes mentességét sem lehet biztosítani, ha azokban az országokban termelik az alapanyagokat, ahol természetnek GM-növényeket.**

A Fejlődés és környezeti felelősség környezetetikai konferencia GMO-Kerekasztalt érintő tanulságai

Roszík Péter

Magyar Biokultúra Szövetség és Biokontroll Hungária Nonprofit kft.

2008. szeptember 25-26-án a Szegedi Akadémiai Bizottság székházában tartották a *Fejlődés és környezeti felelősség* környezetetikai konferenciát, amelyet a Szegedi Tudományegyetem BTK Filozófia Tanszéke szervezett. A szervezők megfogalmazása szerint: „A konferencia célja, hogy hozzájáruljon a tudományközi párbeszéd erősödéséhez környezetet érintő etikai kérdésekben és válaszokat keressen olyan kérdésekre mint az etika szerepe a természettudományokban, a fenntartható fejlődés etikai és társadalmi vonatkozásai és hasonlók.” A tanácskozás célkitűzése az volt, hogy a következő részterületek kérdéseit vitassák meg a résztvevők: (i) Kutatás-fejlesztés és társadalmi felelősség; (ii) Innovatív technológiák alkalmazása és/vagy környezettudatosság; (iii) Fenntartható fejlődés etikai és társadalmi vonatkozásai, globális és regionális vonatkozások; (iv) Az élelmiszeriparban felmerülő etikai kérdések; (v) Az agrárszféra etikai vonatkozásai; (vi) Környezetetikai problémák természettudományi megközelítésben; (vii) Az alkalmazott etika helye a természettudományi oktatásban; (viii) biotechnológia és bioetika.

E sorok írója csak a második napon tudott részt venni a tanácskozáson, és **szinte alig találkozott az agrár-környezetvédelemben felelős szervezetek képviselőivel**, pedig minél többünknek ott lett volna a helye. Szerencsére az előadások anyagai hamarosan felkerülnek a Filozófia Tanszék honlapjára.

A GMO-Kerekasztal tagjai közül betegség illetve ütköző program miatt – az előadásra felkérés ellenére – Darvas Béla, Rodics Katalin és Fidrich Róbert sem tudott részt venni, így a tagok közül csak Roszík Péter tartott előadást „*A biogazdálkodás etikája*” címmel. A program szerint az első napon Dudits Dénes és Venetianer Pál közreműködésével készült film vetítésére és vitájára került sor „*Génnemesített élelmiszeri dilemmáink*” alig értelmezhető címmel. **A résztvevők heves vitáról, egyrészt a módszer dicséretéről, másrészt teljes elvetéséről számoltak be.** A rendezők a második nap programjának kialakításakor nagy vita esélyeit teremtették meg azzal, hogy Györgyey Jánosnak a filmmel azonos című felszólalása utáni vitablokkba rakták Roszík Péter előadását. Györgyey mondanivalói – többek véleménye szerint is – **elkerülték, vagy csak felületesen érintették a génmódosítás valódi etikai kérdéseit.** Ilyeneket vártam: honnan származik a transzgén (etikus-e emberi gént tenni a rizsbe), kész-e mezőgazdasági elterjesztésre a technológia (szüksége van-e Magyarországnak a kukoricamoly-rezisztens kukoricára; létezik-e koegzisztencia; visszahívható-e kibocsátás után a technológia), helyes-e az engedélyezés gyakorlata (európai, nemzeti hatóság vagy a gazda döntson, esetleg egy régió írja felül a korábbi döntést; etikus-e a lényegi azonosság elve; etikus-e, hogy élelmiszerbiztonsági hivatal döntson környezeti kérdésekben), jogos-e, hogy egy új technológia a konkurens technológiák költségeit növelje (a hagyományos és ökotermelőket a GM-növények elterjesztés után mentességet igazoló költséges vizsgálatokat kell hogy végeztessenek) stb. Ezzel szemben érzelmekre ható gyözködést hallhattunk a GM-növények mellett. **Különösen disszonáns volt Györgyey Jánostól egy etikai konferencián azok távollétében és lényegi tájékozottság nélkül leszólni a magyar moratóriumot megalapozó hazai kutatócsoportok tudományos munkáját,**²⁷ amelyet e sorok írója és más hozzászóló is kritikával illetett. Természetesen a biogazdálkodásról szóló előadásban kiemeltük, hogy ez a gazdálkodási mód elutasítja a GM-szervezeteket és származékaikat, és kifejeztünk elismerésünket Bakonyi Gábor, Darvas Béla, Székács András és munkatársaik munkája iránt, méltányolva a környezettudományi eredményeket, amelyeknek Magyarország a jelenlegi GMO-mentességét köszönheti. Kiemeltük Pusztai Árpád és Bardócz Zsuzsa kutatásait is, amelyek felhívták a világ figyelmét a GM-növények egészségügyi kockázataira.

²⁷ Egy felvetésre például azt mondta, hogy „*Nem kell foglalkozni buta szakirodalommal*”. A hozzászóló visszautasította a durvaságot, megkérdezve, hogy ha mindkét felet egyenrangú, magas színvonalon produkáló tudósok alkotják, ebből ő hogyan választja ki, hogy melyik a buta.